

پانچ به سوالات مردمی
در مورد بیماری کووید-۱۹ و پیشگیری
از آن در بهداشت و ایمنی مواد غذایی
و حیوانات خانگی

نسخه اول

فروردین ۱۳۹۹

مواد غذایی

(۱) آیا کروناویروس می‌تواند از طریق مواد غذایی، مواد غذایی بسته بندی شده، ظروف غذا و

یا طی آماده‌سازی مواد غذایی به افراد منتقل شود؟

در حال حاضر هیچ مدرکی دال بر اینکه مواد غذایی، ظروف غذا یا بسته بندی مواد غذایی با انتقال کووید-۱۹ در ارتباط باشند وجود ندارد. ولی مانند سایر ویروس‌ها، این امکان وجود دارد که ویروس مسبب کووید-۱۹ بر روی سطوح یا اشیاء زنده بماند. به همین دلیل رعایت ۴ مرحله اصلی ایمنی مواد غذایی شامل تمیز کردن، جدا کردن، پختن و سرد کردن بسیار مهم است. اگر نگران آلودگی مواد غذایی یا بسته بندی مواد غذایی هستید، پس از دست زدن به بسته بندی مواد غذایی، پس از خارج کردن مواد غذایی از بسته بندی، پیش از تهیه غذا و پیش از مصرف غذا حتماً دست‌های خود را با آب و صابون به مدت حداقل ۲۰ ثانیه بشویید.

(۲) آیا کارگری که در فرایند تهیه و بسته بندی مواد غذایی کار می‌کند، می‌تواند باعث آلودگی

مواد غذایی بسته بندی شده یا غیر بسته بندی شده شود؟

در حال حاضر هیچ مدرکی دال بر اینکه مواد غذایی، ظروف غذا یا بسته بندی مواد غذایی با انتقال کووید-۱۹ در ارتباط باشد، وجود ندارد. با این حال کارگری که دارای علائم بیماری می‌باشد، باید در خانه بماند و دیگران را در معرض خطر ابتلا قرار ندهد. علاوه بر موقع استفاده از مواد غذایی، باید ۴ مرحله اصلی ایمنی مواد غذایی شامل تمیز کردن، جدا کردن، پختن و سرد کردن بسیار رعایت شود و تماماً شستشوی دست‌ها در تمامی مراحل مهمترین اصل در کنترل انتقال آلودگی احتمالی می‌باشد.

(۳) آیا کارگران مواد غذایی که بیمار هستند باید در خانه بمانند؟

کارگران یا کارکنانی که دارای علائم بیماری حاد تنفسی هستند، بایستی حتماً تا زمانی که علائم بیماری از جمله تب (۳۷/۸) درجه سانتی‌گراد یا بیشتر با استفاده از داماسنج دهانی) و سرفه (بدون استفاده از داروهای کنترل تب یا کنترل سرفه) فروکش کرده باشد، در خانه بمانند و در محل کار حاضر نشوند. کارگران یا کارمندان باید حتماً در صورت داشتن علائم بیماری حاد تنفسی به سرپرست خود اطلاع دهند و در صورت بیمار بودن در خانه بمانند.

(۴) آیا فروشگاه‌های مواد غذایی، مراکز تولیدی مواد غذایی، رستوران‌ها و غیره باید روش‌های

تمیزسازی یا بهداشتی خاصی را برای کووید-۱۹ انجام دهند؟

همه سطوحی که احتمال تماس افراد با این سطوح زیاد است، مانند میزکار، دستگیره درهای ورود و خروج، دستگیره یخچال‌ها و... باید به طور معمول و منظم ضدعفونی شوند. برای ضد عفونی این سطوح از مواد ضدعفونی کننده‌ای که

معمولاً در هر کشور استفاده می‌شود، مطابق دستورالعمل‌های توصیه شده باید استفاده شود. در حال حاضر انجام ضدعفونی این سطوح بیشتر از حد معمول توصیه نمی‌شود.

۵) از آنجا که کارگران رستوران و فروشگاه‌های مواد غذایی با مردم تماس مستمر دارند، آیا اقدامات احتیاطی ویژه‌ای برای جلوگیری از بیمار شدن آنها مانند پوشیدن ماسک توصیه می‌شود؟

از آنجا که ویروس بیماری کووید-۱۹ هوابرد نمی‌باشد، برای افرادی سالم در محیط‌هایی که ازدحام وجود ندارد، استفاده از ماسک توصیه نمی‌شود. اما برای افرادی که دارای علائم بیماری هستند، به منظور جلوگیری از انتقال بیماری به دیگران استفاده از ماسک ضرورت دارد. از اینرو در محیط‌های بسته مانند فروشگاه‌ها به دلیل ازدحام افراد و از طرفی احتمال حضور افرادی که از بیمار بودن خود اطلاع ندارند، بهتر است کارکنان و افرادی که جهت خرید به فروشگاه مراجعه می‌کنند، حتی الامکان از ماسک پارچه‌ای استفاده کنند. استفاده از ماسک برای کارکنان بهداشتی و افرادی که از فرد مبتلا به کووید-۱۹ مراقبت می‌کنند (در خانه یا یک مرکز درمانی) بسیار حیاتی است.

انجام اقدامات پیشگیرانه روزمره زیر برای همه از جمله کارگران صنایع خدماتی و مشتریان توصیه می‌شود.

- از تماس نزدیک با افرادی که علائم بیماری دارند، خودداری کنید.
 - از تماس دست با چشم، بینی و دهان خودداری کنید.
 - وقتی بیمار هستید در خانه بمانید.
 - سرفه یا عطسه خود را با یک دستمال بپوشانید، سپس دستمال را درون سطل زباله بیاندازید.
 - دست‌های خود را حداقل به مدت ۲۰ ثانیه با آب و صابون مخصوصاً بعد از رفتن به توالت، قبل از غذا خوردن، بعد از تخلیه بینی و سرفه یا عطسه کردن بشویید.
- اگر آب و صابون به راحتی در دسترس نیست، از یک ضدعفونی کننده مجاز الکلی (محلول یا ژل الکلی ۷۰ درصد) استفاده کنید. اگر دست‌ها به وضوح کثیف هستند، دستها را با آب و صابون بشویید.

حیوانات خانگی

۱) آیا حیوانات می‌توانند به بیماری کروناویروس جدید (کووید-۱۹) مبتلا شوند؟

هیچ مدرک علمی وجود ندارد که نشان دهد حیوانات از جمله حیوانات خانگی، می‌توانند کووید-۱۹ را انتقال دهند یا این که منبع عفونت باشند. تا به امروز، هیچ گزارشی مبنی بر ابتلای حیوانات اهلی و حیوانات دیگر به کووید-۱۹ ارائه نشده است. با این حال بر اساس گزارش ارائه شده توسط بخش کشاورزی و شیلات هنگ کنگ، مواردی از مثبت شدن تعداد بیش از یک سگ در هنگ کنگ گزارش شده است.

۲) اگر مبتلا به کووید-۱۹ باشیم، آیا ممکن است حیوان خانگی خود را مبتلا کرده و یا در صورت

سالم بودن کووید-۱۹ را از حیوان خانگی خود دریافت کنیم؟

در حال حاضر هیچ مدرکی مبنی بر انتقال کووید-۱۹ به حیوانات خانگی یا انتقال این بیماری از حیوانات خانگی به انسان وجود ندارد. اگرچه گزارش نشده است که حیوانات اهلی یا حیوانات دیگر مبتلا به کووید-۱۹ شوند، اما توصیه می‌شود تا زمانی که اطلاعات بیشتری درباره ویروس جدید بدست آید، افراد مبتلا به کووید-۱۹ تماس خود با حیوانات را محدود کنند. در صورت امکان، عضو دیگری از خانواده در هنگام بیماری از حیوانات خانگی مراقبت کند. اگر مبتلا به کووید-۱۹ هستید، از هرگونه تماس با حیوان خانگی و حتی به اشتراک گذاشتن باقیمانده غذای خود با حیوان خودداری کنید. اگر در حین بیمار بودن باید از حیوان خانگی خود مراقبت کنید دستهای خود را قبل و بعد از تعامل با حیوان خانگی بشویید. سازمان بهداشت جهانی، تأثیر احتمالی شیوع این بیماری بر سلامتی حیوانات را تحت نظر دارد و در صورت دستیابی به اطلاعات جدید، به اطلاع عموم خواهد رسید.

۳) اگر حیوان خانگی دارای علائمی از بیماری باشد که ما مشکوک به ابتلای حیوان به کووید-

۱۹ باشیم، چه کاری باید انجام دهیم؟

تا به امروز، هیچ گزارشی از حیوانات اهلی یا حیوانات دیگر که مبتلا به کووید-۱۹ شوند، در ایران گزارش نشده است. اگر به نظر می‌رسد حیوان شما مریض است، با دامپزشک تماس بگیرید. اگر به بیماری کووید-۱۹ مبتلا هستید یا گمان می‌کنید که مبتلا به کووید-۱۹ هستید، بهتر است سایر اعضای خانواده و یا یکی از دوستان خارج از خانه، حیوان را نزد دامپزشک ببرد. صرف نظر از اینکه چه کسی حیوان خانگی شما را به دامپزشکی می‌برد، قبل از رسیدن نزد دامپزشک، توصیه‌های مربوط به ایمنی مناسب در کلینک حیوانات را مراعات کنید. حتی اگر علائم بیماری ناچیز یا برطرف شونده باشد، مراجعه به مطب دامپزشکی بدون اعلام قبلی، می‌تواند کارمندان یا سایر صاحبان حیوانات خانگی را در معرض خطر قرار دهد. بنابراین قبل از مراجعه به کلینیک، وضعیت حیوان و شرایط را برای دامپزشک تشریح کنید.

۴) اگر حیوان خانگی من در مواجهه فرد مبتلا به کووید-۱۹ قرار گرفته باشد، آیا باید حیوان را قرنطینه کنم؟ اگر چنین است، برای چه مدت؟

اگرچه هیچ مدرکی مبنی بر اینکه حیوانات اهلی به کووید-۱۹ مبتلا شوند یا عامل بیماری را منتقل کنند وجود ندارد، اما چنانچه بخواهید حیوان خانگی خود را قرنطینه کنید، مدت قرنطینه باید ۱۴ روز ادامه یابد.

۵) آیا محصولات یا داروهای تأیید شده‌ای وجود دارند که بتوانند از ابتلای حیوانات خانگی به کووید-۱۹ جلوگیری یا آن را درمان کنند؟

طبق قانون فدرال غذا، دارو و آرایشی (FD&C) ایالات متحده، سازمان غذا و داروی آمریکا هیچ دارویی را برای تشخیص، درمان یا پیشگیری از کووید-۱۹ در حیوانات تأیید نکرده است.

۶) آیا صحیح است که حیوانات، مانند سگ، گربه و گاو، انواعی از کروناویروس‌های اختصاصی خود را دریافت می‌کنند؟

بله کروناویروسها یک خانواده بزرگ از ویروس‌ها هستند. برخی کرونا ویروس‌ها باعث ایجاد بیماری‌هایی مانند سرماخوردگی در افراد می‌شوند و برخی دیگر باعث ایجاد بیماری در انواع خاصی از حیوانات مانند گاو، شتر و خفاش‌ها می‌شوند. برخی از کروناویروس‌ها، مانند کروناویروس‌های مربوط به سگ‌ها (Canin) و کروناویروس‌های مربوط به گربه‌ها (Feline) فقط حیوانات را آلوده می‌کنند و انسان را بیمار نمی‌کنند. به عنوان مثال، کروناویروس گاوی (Bovine) باعث اسهال در گوساله‌های جوان می‌شود و از اینرو گاوهای باردار به طور معمول واکسینه می‌شوند تا از ابتلا به عفونت در گوساله‌ها جلوگیری شود. این واکسن فقط برای استفاده در گاو و برای جلوگیری از ابتلا به کروناویروس گاوی مجاز است و مجوزی برای استفاده از این واکسن به منظور جلوگیری از کووید-۱۹ در گاوها یا گونه‌های دیگر از حیوانات و انسان وجود ندارد.

سگ‌ها نیز می‌توانند نوعی از کروناویروس تنفسی را دریافت کنند که نوعی از ویروس‌ها و باکتری‌ها مرتبط با بیماری عفونی تنفسی سگ‌ها است که معمولاً با عنوان "سرفه kennel" شناخته می‌شود. در حالی که این ویروس در بین سگ‌های خانگی و وحشی بسیار مسری است، اما به سایر حیوانات یا انسان‌ها منتقل نمی‌شود. بسیاری از گونه‌های کروناویروس روده‌ای گربه، توسط سیستم ایمنی گربه بدون ایجاد بیماری از بین می‌روند. با این حال، در بخش کمی از گربه‌ها، ویروس می‌تواند منجر به عفونت‌های خونی (PIP) شود، که این بیماری تقریباً همیشه کشنده است. گونه‌های دیگر کروناویروس در اسب‌ها، بوقلمون‌ها، مرغ‌ها و خوک نیز وجود دارند، اما مانند سایر گونه‌های ذکر شده در بالا، به انسان منتقل نمی‌شوند.

۷) اگر حیوان خانگی من قبلاً مبتلا به کروناویروس اختصاصی گونه خود شده باشد، آیا ممکن است این ابتلا باعث کمتر شدن یا بیشتر شدن احتمال مبتلا شدن حیوان به کووید-۱۹ شود؟ در حال حاضر هیچ مدرکی مبنی بر انتقال کووید-۱۹ توسط حیوانات خانگی وجود ندارد. اطلاعاتی در دست نیست که نشان دهد عفونت فعلی یا قبلی حیوانات به کروناویروس اختصاصی باعث کاهش یا افزایش شانس ابتلای حیوان به کووید-۱۹ شود.

۸) اگر حیوان خانگی من در برابر کوروناویروس اختصاصی گونه خود واکسینه شده باشد، آیا این باعث می‌شود که شانس ابتلای حیوان به کووید-۱۹ کمتر یا بیشتر شود؟

واکسن‌های مورد استفاده برای گونه‌های خاص کروناویروس، بعید است که بتوانند ایمنی در برابر کروناویروس بیماری کووید-۱۹ ایجاد کنند، زیرا این ویروس جدید است و با گونه‌های خاص کروناویروس که توسط واکسن هدف قرار می‌گیرند، متفاوت است.

دامداری

۱) چه اقدامات پیشگیرانه‌ای جهت کاهش انتقال کروناویروس و سایر ویروس‌های تنفسی توسط کارگران در دامداری‌ها باید رعایت شوند؟

با توجه به اینکه در حال حاضر هیچ واکسنی برای ایمن‌سازی جمعیت انسانی در برابر این ویروس وجود ندارد، این مراحل ساده می‌تواند در به حداقل رساندن انتشار کرونا ویروس و سایر ویروس‌های تنفسی کمک کند:

- دسترسی به کارگاه‌های لبنی توسط افراد غیر ضروری باید محدود باشد.
- دست‌های خود را حداقل به مدت ۲۰ ثانیه با صابون و آب بشویید. اگر صابون و آب در دسترس نیست، از ضدعفونی کننده مجاز حاوی الکل ۷۰ درصد، استفاده کنید.
- بعد از کار در سالن شیردوشی یا سایر محل‌های کار در دامداری، دست‌های خود را با آب و صابون به مدت حداقل ۲۰ ثانیه بشویید.
- از دست زدن به چشم، بینی و دهان خود با دست‌های شسته نشده خودداری کنید.
- از تماس نزدیک با افرادی که مریض هستند، چه در داخل دامداری و چه در خارج از آن خودداری کنید.
- وقتی بیمار هستید، در خانه بمانید.
- در زمان سرفه یا عطسه، دهان و بینی خود را با یک دستمال بپوشانید، سپس دستمال را درون سطل زباله بیندازید.
- همیشه از دستکش شیردوشی استفاده کنید.
- هنگامی که بعد از کار در دامداری به خانه می‌آیید، ابتدا دوش بگیرید و لباس‌های کار خود را بشویید.

- اشیاء و سطوحی که اغلب لمس می شوند را تمیز و ضد عفونی کنید. حفظ فاصله اجتماعی (۱٫۸ متر) با دیگران در کاهش تعداد تماس های نزدیک جسمی و اجتماعی موثر بوده و شانس انتقال بیماری از افراد بیمار به شما و بالعکس را کاهش دهد.

۲) در صورت وجود علائم کووید-۱۹ در یکی از کارگران دامداری، وظیفه کارفرما در قبال آن فرد چیست؟

براساس مقررات کمیسیون فرصت های برابر اشتغال (EEOC)، به خانه فرستادن کارکنانی که علائم بیماری مسری را نشان می دهد، ضروری است و این مسئله با رعایت حقوق قانونی کارگر بایستی انجام شود، زیرا اگر بیماری در نهایت خفیف یا روتین باشد (مثلاً آنفولانزای فصلی)، این امر به منزله وجود یک ناتوانی در فرد نمی باشد و اگر بیماری شدید باشد (به طوری که بتواند ناتوانی ایجاد کند) حضور ایشان در محل کار تهدید مستقیمی برای سایر افراد محسوب شده و تا زمان بهبودی کامل بایستی در محل کار حاضر نشود. از اینرو کارفرما جهت حفظ حقوق فرد بیمار و سایر کارکنان باید کارگران دارای علائم بیماری را ترخیص نموده تا بهبودی کامل آنها حاصل شود و پس از بهبودی کامل، مجدداً آنها را به کار گمارد.

۳) اگر یک کارفرما یا کارمند دامداری علائم کووید-۱۹ را داشته باشد، چگونه می توان آن فرد را آزمایش کرد؟

اگر فکر می کنید که شما یا کارگر شما در معرض کووید-۱۹ قرار گرفته اید و دارای علائم چون تب و سرفه یا مشکل در تنفس هستید، برای مشاوره پزشکی با شماره ۴۰۳۰ وزارت بهداشت تماس بگیرید. همچنین باید در طرح خود ارزیابی و آگاهی رسانی ستاد ملی مقابله با کرونا ویروس جدید مشارکت نمایید.

۴) اگر کارمند یا کارگر دامداری از نظر تست کووید-۱۹ مثبت باشد، چه باید کرد؟

اگر توسط یک آزمایشگاه مرجع تایید شد که یک کارگر یا فردی که در حال کار است، یا اخیراً در دامداری شما حضور داشته است، از نظر کووید-۱۹ مثبت است، باید سریعاً به نزدیکترین واحد بهداشت محلی ارجاع داده شود. اطمینان حاصل شود که تمام سطوح و نواحی که فرد با آنجا در تماس بوده است، تمیز و گندزدایی شوند. همچنین انجام آزمایش تشخیصی کووید-۱۹ به همکاران نزدیک فرد مبتلا توصیه می شود.

۵) اگر شخصی در معرض کروناویروس گاوی قرار داشته باشد، آیا آن شخص در برابر کووید-۱۹ مصون خواهد بود؟

انتظار نمی‌رود شخصی که در معرض کروناویروس گاوی قرار داشته است از ابتلا به کووید-۱۹ مصون بماند. از اینرو تمامی توصیه‌های بهداشتی در خصوص جلوگیری از مواجهه این افراد با عامل بیماری کووید-۱۹ باید رعایت شود تا انتقال بیماری به حداقل برسد. ویروس گاوی و ویروس مسبب کووید-۱۹ دو ویروس متفاوت و مجزا هستند که هر یک باعث ایجاد یک بیماری متفاوت در گونه‌های مختلف می‌شوند. کروناویروس گاوی به طور خاص باعث بیماری در گاوها می‌شود، در حالی که بیماری کووید-۱۹ تاکنون فقط در انسان دیده شده است.

منابع

- 1- USFDA. Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Frequently Asked Questions.: <https://www.fda.gov/emergency-preparedness-and-response/coronavirus-disease-2019-covid-19/coronavirus-disease-2019-covid-19-frequently-asked-questions>
- 2- National Milk produced Foundation. Coronavirus (COVID-19) Prevention and Management. Dairy Farmer Handbook. Version 1 - Updated March 19, 2020. <http://www.nmpf.org/wp-content/uploads/2020/03/V1-03192020-D>